

ПРОФЕСІЙНІ КОНКУРСИ ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ БІБЛІОТЕКАРІВ

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ КОНКУРСЫ КАК СОСТАВНАЯ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ БИБЛИОТЕКАРЕЙ

PROFESSIONAL SKILL COMPETITIONS AS A COMPONENT OF LIBRARIANS ADVANCED TRAINING

Долматова Н. І., науково-технічна бібліотека Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна

Долматова Н. И., научно-техническая библиотека Днепропетровского национального университета железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна

Dolmatova N. I, Scientific and Technical Library, Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan

Розглядаються питання підвищення кваліфікації бібліотекарів із використанням різноманітних форм і методів, зокрема проведення конкурсів професійної майстерності. Наведено практичний досвід.

Рассматриваются вопросы повышения квалификации библиотекарей с использованием различных форм и методов, в частности, проведение конкурсов профессионального мастерства. Приведен практический опыт.

Questions of librarians advanced training with use of various forms and methods, including professional skills competitions are discussed in this article. Practical experience is also represented

Ключові слова: бібліотека вчз, інформаційні технології, соціальні комунікації, інноваційні процеси, віртуальне середовище, професійна майстерність, конкурси.

Ключевые слова: библиотека вуза, информационные технологии, социальные коммуникации, инновационные процессы, виртуальная среда, профессиональное мастерство, конкурсы.

Keywords: university library, information technologies, social communications, innovation processes, virtual environment, professional skill, competitions

Сучасний світ – світ інформаційних технологій. Він потребує від бібліотек та фахівців бібліотечної справи швидкої трансформації від традиційних форм до сучасних, електронних. Від

бібліотекаря нової формації користувачі чекають легкої та швидкої навігації в інформаційному просторі, повного знання джерел інформації, володіння засобами пошуку, професійного діалогу. Стрімкий розвиток сучасних соціальних комунікацій та інформаційних технологій, а також пов'язані з цим економічні, суспільні, психологічні та культурологічні зміни поставили перед бібліотекарем завдання по-новому оцінити свою професію. Поряд із необхідністю оволодіння новими професійними навичками, пов'язаними з комп'ютеризацією та появою бібліотечних послуг у віртуальному середовищі, виникає необхідність розвитку нестандартного мислення бібліотекаря, яке дає змогу не лише адаптуватись до нових тенденцій у діяльності бібліотек, але й створювати себе відповідно до вимог часу. [4, с.6].

Професійно важливими стають мобільність в оволодінні новими технологіями, здатність знаходити рішення проблем у складних умовах, бажання підвищувати свої професійні знання, уміння, навички та компетенції, оволодіння знаннями в суміжних галузях, наявність особистої думки та вміння відстоювати власну точку зору.

Якщо говорити про бібліотеки вищих навчальних закладів, то тут ми бачимо абсолютно відмінний загальний користувачів. Оскільки це сфера науки та освіти, то й запити відповідні. Вимоги науковців та освітян значно вищі, ніж у звичайного читача, а це, в свою чергу, вимагає більш високого професійного рівня бібліотекарів. Фахівець бібліотеки вишу має відповідати статусу не лише бібліотекаря, а й працівника освітнього закладу, наряду з викладачами та науковими співробітниками. Професіоналізм та освіченість стають центровими, адже обмежитись виключно фаховими знаннями не вдається. Бібліотечний працівник має спілкуватись «однією мовою» з користувачами, які плідно працюють у науці – це знання й розуміння відповідної спеціальної термінології та позначених нею понять. Оскільки, з метою задовольнити вимогу відвідувача, першочерговим є розуміння суті цієї вимоги. Необхідно чітко розуміти, що вимагає користувач, і запропонувати максимально можливу кількість варіантів вирішення того чи іншого завдання. Ця умова потребує якісного володіння матеріалом та розумінням його змісту. Подібну думку висловив й академік Д. С. Лихачов «Не можна бачити в бібліотекарі просто помічника вченого. Бібліотекар – сам вчений. Тільки він працює не над однією темою, а над багатьма чужими темами. Це вчений, що повністю віддає себе іншим».

У бібліотеках України проводиться ряд заходів, які сприяють професійному зростанню фахівця. Це – заняття з підвищення кваліфікації, залучення до розробки цільових програм та участі в їх реалізації, атестації, творчі конкурси, суспільно-корисна праця. Пріоритетний розвиток при цьому необхідно надавати безперервній бібліотечно-інформаційній освіті, яка б забезпечувала комплексне оновлення професійних знань, умінь, навичок та компетенції молодих працівників шляхом підвищення кваліфікації з актуальних напрямків модернізації бібліотечної справи [4, с.8]. Розвиток системи підвищення кваліфікації базується на основі вдосконалення традиційних і впровадження нових форм і методів навчання.

Можна виділити наступні рівні системи підвищення кваліфікації:

- адаптаційні – для бібліотечних працівників, які щойно розпочали свій трудовий шлях у бібліотечній сфері;
- початкової професійної підготовки – для співробітників, які не мають спеціальної освіти та досвіду роботи;
- навчання керівників;
- професійний розвиток фахівців – участь у науково-практичних конференціях і семінарах, творчі відрядження;
- актуалізація знань – проведення методичних заходів на базі окремих бібліотек;
- загальноосвітній – засідання клубу бібліотекарів, відвідини музеїв тощо.

Працівників бібліотек запрошують до участі у всеукраїнських конференціях, семінарах, засіданнях круглих столів. Різноманітні форми навчання бібліотекарів складають сукупно систему підвищення кваліфікації [5, с.23]

Однією з сучасних та ефективних форм підвищення кваліфікації бібліотечних працівників є конкурси професійної майстерності. Мета таких конкурсів – виявлення талановитих, креативних і

професійно підготовлених бібліотечно-інформаційних фахівців, підтримка інноваційних процесів та творчої ініціативи бібліотек у наданні безперешкодного доступу до інформації та підвищення якості бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів на умовах оперативності, доступності, комфортності; прищеплення поваги до бібліотеки та книги. Серед основних завдань конкурсів – адвокація та реклама діяльності бібліотек, підтримка інноваційних процесів, визначення кращих інновацій в галузі бібліотечно-інформаційних технологій, пошук ідей, що сприяють ефективній роботі українських книгозбірень.

Конкурси стимулюють діяльність бібліотек із формування інформаційної культури користувачів, виховання культури читання; налагодження успішних партнерських відносин із представниками місцевих громад, засобів масової інформації, бізнесу, тощо.

Наприклад, НТБ ДНУЗТ у 2012 році приймала участь у Всеукраїнському конкурсі на здобуття звання «Бібліотека року», а 2011 р. – у літературному конкурсі, організованому Українською бібліотечною асоціацією.

Конкурс професійної майстерності «БІБЛЮ-ПАНІ» проводився Дніпропетровською бібліотечною асоціацією в рамках програми підготовки до святкування Всеукраїнського дня бібліотек, за підтримки місцевої влади й громадських організацій. За результатами конкурсу була обрана Головна переможниця – «БІБЛЮ-ПАНІ 2013» та визначені переможниці за номінаціями:

1. Кращий професіонал бібліотечної справи;
2. Найяскравіший літературний образ;
3. Кращий автор відеофільму;
4. Місс глядацьких симпатій;
5. За креативність мислення;
6. Місс «Бібліотечна красуня».

Для вибору кращого представника на обласний конкурс ДБА «Бібліо-пані» було організовано та проведено конкурс професійної майстерності в науково-технічній бібліотеці Дніпропетровського Національного університету залізничного транспорту. У конкурсі прийняли участь 6 бібліотекарів із різних відділів: Чумак Наталія, Каїра Ганна, Покровська Наталія, Філякіна Олена, Підгайна Ольга та Хилюта Віка. Кожна з учасниць конкурсу створила власний неповторний образ сучасного бібліотекаря, підготувала медіа-візитівку, презентуючи своє робоче місце, відповіла на професійні питання та продемонструвала власне хобі. До складу журі увійшли провідні фахівці бібліотечної справи, представники адміністрації та профспілки університету, найактивніші читачі. За результатами конкурсу переможницею стала Чумак Наталія.

Учасниці конкурсу довели свою цінність, успішність, унікальність, незамінність, беручи участь у конкурсі «Бібліо-пані». Закони особистого брендінгу – бути не просто хорошим професіоналом, а стати успішним і відомим у своїй професійній діяльності, стимулюють до надбання нових знань й активізації життєвої позиції. Чим краще молодь проявить ініціативу, творчість, здатність до інновацій, тим престижніше буде бібліотека. [4, с. 11]

На обласному конкурсі Наталія Чумак представляла НТБ ДНУЗТ, отримавши перемогу в номінації «Найяскравіший літературний образ». Для участі в конкурсі ДБА було використано творчий потенціал всього колективу НТБ: проведено фото-сесію, складено слоган «Бути гарною, як Мавка, як Солоха – спритною, може та, хто має справу з чудовою книгою». Фото нашої учасниці було виставлено для незалежного он-лайн голосування на сайті Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки в рубриці «Голосуй за бібліо-красуню»; Наталія зібрала найбільшу кількість голосів – 6336! Крім того, було створено відеофільм «5 причин, щоб бути читачем нашої бібліотеки» та написано літературно-художній твір «Бібліотека майбутнього».

Успіх діяльності бібліотекаря залежить від нього самого, його здатності змінювати навколишній світ та себе. Тому мотивувати молодих фахівців, які постійно вдосконалюють свій творчий та професійний розвиток, необхідно кар'єрним зростанням.

Міжнародна науково-практична конференція «Бібліотека вищої школи на новому етапі розвитку соціальних комунікацій» 24-25 жовтня 2013 року

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бібліотека ВНЗ на новому етапі розвитку соціальних комунікацій: монографія / За ред. В. О. Ільганаєвої, Т. О. Колесникової. – Дн-ськ : вид-во Маковецький, 2010. – 200 с.
2. Дригайло, В. Г. Основы научной организации труда в библиотеке : учебно-методическое пособие / В. Г. Дригайло. – М. : ЛИБЕРЕЯ БИБИНФОРМ, 2005. – 424 с.
3. Библиотека ВУЗа на новом этапе развития социальных коммуникаций : материалы междунар. науч.-практ. конф., Днепропетровск, 22-23 апр. 2010 г. – Д. : Изд-во Днепропетр. нац. ун-та ж.-д трансп. им. акад. В. Лазаряна, 2010. – 132 с.
4. Шалиганова, А. Молодий працівник наукових бібліотек України (за матеріалами всеукраїнського дослідження) / А. Шалиганова // Бібліотечний форум України. – 2010. – № 2. – С. 6–12.
5. Романюк, О. Система підвищення фахового рівня працівників публічних бібліотек Києва / О. Романюк // Бібліотечний форум України. – 2010. – № 2. – С. 22–25.
6. Романюк, О. Система підвищення фахового рівня працівників публічних бібліотек Києва / О. Романюк // Бібліотечний форум України. – 2011. – № 1. – С. 37–40.
7. Долматова, Н. Професійний конкурс "Бібліо-пані" / Н. Долматова // ДІТ сьогодні. – 2013. – № 4. – С. 1.